

สังคมไทยป่วยด้วยโควิดแก้ไขด้วยสามจิตกับหนึ่งทัศน์

Solving Thai Society Sick of Covid Through Three Minds and One Vision

พระครูสิริภุรินิทัศน์¹ สุพรต บุญอ่อน² และธีรพันธ์ เชิญรัมย์³

Phrakhrusiriphurinithat, Suprot Boon-on and Thiraphan Choenram

Received: February 27, 2022

Revised: April 21, 2022

Accepted: April 21, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทยที่กำลังป่วยด้วยวิกฤตการณ์ไวรัสโควิด-19 แต่สามารถแก้ไขด้วยสามจิต ได้แก่ จิตสำนึก จิตสาธารณะ และจิตอาสา และหนึ่งทัศน์ ได้แก่ นำมาบูรณาการกับโลกทัศน์ พบว่า สังคมไทยในปัจจุบันเกิดวิกฤตการณ์ด้วยไวรัสโควิด-19 โดยกระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 กำหนดให้โรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นโรคติดต่ออันตราย ลำดับที่ 14 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย ซึ่งการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและมีพิษที่ร้ายแรงทำให้ประชาชนเกิดความวิตกกังวลไปทั่วประเทศเศรษฐกิจทรุดลง แม้รัฐบาลจะใช้มาตรการแก้ไขปัญหา และกู้เงินมาเยียวยาให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบทั่วประเทศในรอบแรก ซึ่งดูเหมือนสถานการณ์จะดีขึ้น แต่แล้วในเดือนมกราคม 2564 วิกฤตในรอบสองมีการแพร่ระบาดหนักกว่าในรอบแรก ทำให้เกิดประเด็นปัญหาหลัก ๆ คือ ปัญหาทางกาย ได้แก่ การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 และปัญหาทางจิต ได้แก่ ความเครียด ผู้เขียนจึงได้เสนอการนำสามจิตกับหนึ่งทัศน์มาช่วยแก้ไขปัญหา เพราะอาการป่วยเริ่มที่จิตของคนแล้วลุกลามไปสู่สังคม ดังนั้น การแก้ไขก็ควรแก้ที่ต้นเหตุ คือ จิต เริ่มที่จิตสำนึก จิตสาธารณะ และจิตอาสา นำมาบูรณาการกับโลกทัศน์ เพราะถ้าคนมีจิตสำนึกก็จะทำให้รู้ผิดชอบชั่วดี ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร รู้จักรับผิดชอบตนเองและสังคมได้ ถ้ามีจิตสาธารณะ ก็จะทำให้คิดถึงคนอื่นและสังคม ถ้ามีจิตอาสา ก็จะทำให้ได้บุคคลที่สมัครใจมาช่วยสังคมและประเทศชาติ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และเมื่อนำมาบูรณาการกับโลกทัศน์ ก็จะทำให้มองเห็นโลกนี้ตามสภาวะของความเป็นจริง

¹⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: suprot555@gmail.com, Tel. 081-9726426

คำสำคัญ: จิตสำนึก, จิตสาธารณะ, จิตอาสา, โลกทัศน์

Abstract

This academic article aims to study the current situation of Thai society that is suffering from the Covid-19 crisis. We can solve it with three minds, namely consciousness, public mind, and volunteer as well as one view that integrated with the worldview. It found that the current Thai society is in crisis with the Covid-19 virus. The Ministry of Public Health has issued an announcement in the Government Gazette. It is effective from March 1, 2020 that stipulates that the infectious disease of COVID-19 is the 14th dangerous communicable disease under the Communicable Diseases Act B.E. 2558 for the purpose of surveillance, prevention and control of dangerous communicable diseases. The rapid epidemic and the deadly poisoning caused people to panic across the country. The economy was collapsing. Though the government has taken measures to solve problems and borrowed money to heal those affected throughout the country in the first round which seems the situation has improved already, but in January 2021, the second crises were more widespread than the first. The main problem was the physical problem, namely the spread of the COVID-19 virus and mental problems such as stress. The author therefore proposes the use of three minds and one view to help solve problems because the sickness starts in the mind of the person and then spreads to society. Therefore, the remedy should be solved at the root cause, namely the mind, starting with the consciousness, the public mind, and the volunteer to be integrated with the worldview. If people have conscience, they will know what is right and wrong, what is right and what is not, and can be responsible for themselves and society. If there is a public mind, it will make you think about other people and society. If you have a volunteer mind, you will get people who voluntarily come to help the society and the country without expecting anything in return. And when three minds are integrated with the worldview, it will make you see this world according to the state of reality.

Keywords: Consciousness, Public Mind, Volunteer, World View

บทนำ

สังคมป่วยด้วยโควิดพิษร้ายกาจ	มันสามารถอาจหาญผลาญทรัพย์สิน
เศรษฐกิจก็ป่วยรยรรริน	แม้ชีวิตแทบวางวายตายก็มี...
บ้างวิตกกังวลจนเพ้อคลั่ง	บ้างระแวงแคลงระวังกระทั่งผี
บ้างวิตกกอกสั่นหวั่นก็มี	บ้างก็หนีมีหลายอย่างแตกต่างกัน...
จะพิชิตคิดอย่างไรให้ใจสุข	บรรเทาทุกข์ธรรมดาไกลโคศคลัย
ให้กลับฟื้นคืนดีมีสุขกัน	ทางแก่นั่นอ่านทางนี้ชี้ทางเอย....

โลกในสถานการณ์ที่ไม่ปกติด้วยปัญหาวิกฤตการระบาดของโควิด-19 จนทำให้เกิดความระส่ำระสายไปทั่ว โดยที่ไม่มีทีท่าว่าจะยุติลงเมื่อไร ด้วยวิธีไหน หลายประเทศก็มีวิธีการของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเฝ้าระวัง การป้องกัน หรือการรักษา มีทั้งผู้รอดชีวิตและผู้สูญเสียชีวิต ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ขึ้นชื่อว่าเป็นประเทศมหาอำนาจ มีความเจริญด้านเทคโนโลยีและการแพทย์เป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศ ก็ยังมีการแพร่ระบาดอย่างไม่หยุดยั้ง มีผู้เสียชีวิตไปแล้วไม่น้อย จะกล่าวไปไปถึงประเทศไทย ที่ความเจริญด้านเทคโนโลยีและการแพทย์ยังห่างไกลกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อรายแรก เมื่อช่วงเดือนมกราคม 2563 ที่ผ่านมา โดยเป็นหญิงชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และเมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีรายงานผู้ป่วยชาวไทยรายแรก อาชีพขับรถแท็กซี่ ซึ่งไม่เคยมีประวัติเดินทางไปต่างประเทศ แต่มีประวัติขับรถแท็กซี่ให้บริการกับผู้ป่วยชาวจีน ในระยะต่อมาจำนวนผู้ป่วยได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้ป่วยที่เดินทางมาจากต่างประเทศและผู้ป่วยที่ติดเชื้อภายในประเทศ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 กำหนดให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID-19 เป็นโรคติดต่ออันตราย ลำดับที่ 14 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนคนไทย ได้ออกมาตรการต่าง ๆ จนสามารถควบคุมสถานการณ์ให้ดีขึ้นในระลอกแรก แต่สถานการณ์การแพร่ระบาดระลอกใหม่ของโรค COVID-19 ในประเทศไทยมีลักษณะการแพร่ระบาดเป็นกลุ่มก้อนในหลายพื้นที่ ทำให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อไปในหลายจังหวัดทั่วประเทศ โดยเริ่มจากช่วงกลางเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา (กระทรวงสาธารณสุข, 2564) ดูเหมือนจะสาหัสสากรรจ์และยังไม่มีท่าทีว่าจะยุติลงได้เมื่อไร คนที่ติดเชื้อแล้วก็วิตกกังวลกับอาการที่เป็นอยู่ว่าจะรอดหรือไม่ รอดแล้วจะกลับมาเหมือนเดิมหรือไม่ อนาคตจะเป็นอย่างไร ส่วนคนที่ยังไม่ติดเชื้อก็วิตกกังวลว่าเชื้อจะมาติดเมื่อไร จะไปไหนมาไหนก็หวาดระแวงคนรอบข้าง แคได้ยินเสียงคนไอ คนจาม ก็ตกใจ กลัwn้ำลาย หรือเชื้อจะมาติด เห็นคนไม่สวมหน้ากากก็หวาดระแวงไม่กล้าเข้าใกล้ เริ่มจากความหวาดระแวงคนในครอบครัวที่ออกไปทำงานข้างนอกมา จะนำเชื้อมาติดคนในบ้านหรือเปล่า ลูกไปโรงเรียนก็วิตกกังวลว่าจะติดเชื้อมาจากเพื่อน ลูกกลับมาบ้านก็หวาดระแวงว่าลูกจะเอาเชื้อมาติดหรือเปล่า แม่บ้านไปตลาดนัด ตลาดสด ไปห้างสรรพสินค้า ไปซื้อของปากซอยก็ยังอดวิตกกังวลไม่ได้ว่าจะไปรับเชื้อมา

หรือเปล่า พ่อบ้านออกไปทำงานนอกบ้าน ก็ต้องมีหน้ากาอนามัยเป็นเกราะป้องกันตัว มี แอลกอฮอล์เป็นอาวุธ นี่ขนาดยังไม่ได้กล่าวถึงต้นตอการแพร่ระบาดในระลอกแรก คือ การแพร่ระบาดในสนามมวยและสถานบันเทิงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และระลอกใหม่ คือ กลุ่มแรงงานต่างด้าว จังหวัดสมุทรสาคร และสถานบริการ ผับ บาร์ คาราโอเกะ สถานบันเทิง บอนการพ่นรูปแบบต่าง ๆ ในพื้นที่ภาคตะวันออก ภาคกลาง และภาคเหนือ ทำให้เกิดการแพร่ระบาดกระจายตัวเป็นกลุ่มขนาดใหญ่และขนาดกลางในวงกว้างอีกหลายจังหวัด (กระทรวงสาธารณสุข, 2564) และยิ่งไปกว่านั้นบางคนติดเชื้อมาแล้วกลับไม่แจ้งเจ้าหน้าที่ตามความเป็นจริง ทำให้การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคเป็นไปได้ยาก การประกอบอาชีพ การทำมาหากินก็ยากขึ้น กระทบกับรายรับ รายจ่ายภาคครัวเรือน โรงเรียน สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนต้องปิดการเรียนการสอน หลายแห่งเปิดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ สถานที่ทำงานบางแห่งต้องปิดทำการชั่วคราว โรงแรม รีสอร์ท สถานที่ท่องเที่ยว รวมไปถึงวัดวาอาราม พระสงฆ์ได้รับกระทบกันถ้วนหน้า แม้แต่โรงพยาบาลก็ได้รับผลกระทบ บุคลากรทางการแพทย์ต้องทำงานหนักมากขึ้น เสี่ยงกับการติดเชื้อมากขึ้น สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จึงเป็นอาการของสังคมไทยที่ป่วย ออกอาการให้เราได้เห็นเป็นรายวัน บางคนถึงกับวิตกกังวลจนฆ่าตัวตาย บางคนแทบจะเป็นโรคประสาท ความสุขที่เคยมีลดลงอย่างเห็นได้ชัด และสถานการณ์เช่นนี้ก็ไม่มีใครรับรองได้ว่าจะกลับมาเป็นปกติเมื่อไร และในช่วงที่เป็นอยู่อย่างนี้สถานการณ์จะดีขึ้นหรือแย่ลง ใครบ้างที่จะติดเชื้อเป็นรายต่อไป ใครบ้างที่จะต้องสังเวยชีวิตให้กับการติดเชื้อในครั้งนี้ ซึ่งพอสรุปประเด็นปัญหาหลัก ๆ ที่ทำให้สังคมไทยป่วย (ศิริกร โปธิจักร, 2564) ดังนี้ 1) ปัญหาทางกาย ได้แก่ การแพร่ระบาดของโควิด-19 และ 2) ปัญหาทางจิต ได้แก่ ความเครียด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการนำเสนอบทความที่แสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาจากต้นเหตุ โดยการนำสามจิตกับหนึ่งทัศนมาบูรณาการในการแก้ไขอาการป่วยของสังคมว่า จิตสำนึกทำหน้าที่อะไร จิตสาธารณะทำหน้าที่อะไร จิตอาสาทำหน้าที่อะไร และโลกทัศน์คืออะไร ทำไมจึงต้องนำมาบูรณาการเข้ากับสามจิต และสุดท้ายจะเกิดผลอย่างไร บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอให้เห็นถึงการทำหน้าที่ของจิตสำนึก จิตสาธารณะ จิตอาสา และโลกทัศน์ที่นำมาบูรณาการในการแก้ไขสังคมที่ป่วยในปัจจุบันได้อย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึก จิตสาธารณะ จิตอาสาและโลกทัศน์

การที่เราจะสู้ก็ต้องสู้อย่างมีสติ แล้วจะเอาอะไรมาเป็นเป็นเกราะกำบัง มีอะไรที่จะเป็นอาวุธไปต่อสู้ ให้สังคมที่ป่วยอยู่ในขณะนี้กลับคืนสู่ปกติ ผู้เขียนใคร่เสนอเครื่องมือที่จะใช้พิชิตโควิด 4 อย่าง ได้แก่ 3 จิต กับ 1 ทัศน ก่อนอื่นเรามารู้จักกับเครื่องมือเหล่านี้ก่อนว่ามีอะไรบ้าง 3 จิตมี จิตสำนึก 1 จิตสาธารณะ 1 จิตอาสา 1 ส่วน 1 ทัศน มีโลกทัศน์ 1 แต่ละอย่างมีหน้าที่อย่างไร เมื่อนำมาบูรณาการกันแล้วจะสามารถแก้ไขอาการป่วยของสังคมไทยได้อย่างไร

จิตสำนึก (Awareness) มาจาก คำว่า จิต + สำนึก ซึ่ง จิต แปลว่า ใจ และสำนึก แปลว่า ความรู้สึก หรือรู้สึกตัว คำว่า “จิตสำนึก” มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมาย จิตสำนึก ว่าหมายถึง ภาวะที่จิตตื่นและรู้สึกตัว สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป รส กลิ่น เสียง และสิ่งสัมผัสได้

กรมสุขภาพจิต (2561) ได้ให้ความหมายของคำว่า จิตสำนึก คือ จิตที่รับรู้จาก ประสบการณ์จริงขณะตื่น ผ่านระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 จิตสำนึกจะรู้จักผิดชอบชั่วดี รู้จักใช้เหตุผล รู้ว่าอะไรควรทำไม่ควรทำ อะไรดีไม่ดี

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2531) ได้ให้ความหมายคำว่า จิตสำนึก หมายถึง การรู้ตัว (Awareness) ไกล่เคียงกับคำว่า ความเชื่อ (Beliefs) เป็นสภาวะจิตที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด ความปรารถนาต่าง ๆ เกิดจากการประเมินค่าความสำคัญที่ได้จากทัศนคติ (Attitude) ความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยม (Values) ความเห็น (Opinion) ความสนใจ (Interests)

สุพจน์ ทรายแก้ว (2546) ได้ให้ความหมายคำว่า จิตสำนึกต่อสังคม หมายถึงคุณลักษณะ ทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่า หรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและ สิ่งต่าง ๆ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2549) ได้ให้ความหมายคำว่า จิตสำนึก (Conscious) หมายถึง ความรู้สึกส่วนลึกของบุคคลที่ไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ๆ คงทน เป็นความคิดที่ติดตัวติดใจอยู่ตลอดเวลา

Raj Madhu (1996) กล่าวว่า คำว่า จิตสำนึก ยังไม่อาจให้ความหมายที่ชัดเจนได้ แต่ อาจจะอธิบายเป็นความหมายได้ 2 แนวทาง คือ (1) คือความคิดที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง (2) หมายถึงจิตสำนึกของบุคคล เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีอยู่ตลอดเวลาแม้ช่วงว่างของเวลา เช่น การนอนหลับ

พอสรุปได้ว่า “จิตสำนึก” หมายถึง จิตของการตระหนักรู้ เป็นกระบวนการสื่อสารที่มี อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ ทำหน้าที่แสดงออกถึงสภาวะทางจิตใจเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดนึก ความต้องการต่าง ๆ เป็นสภาวะทางจิตที่ตื่นตัวและรู้ตัวอยู่เสมอ ดังนั้นจึงตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ มาจากประสาทสัมผัสทั้งห้าได้ตลอดเวลา จิตสำนึกถูกหล่อหลอมมาจากประสบการณ์ทั้งหมดของ มนุษย์ที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อม แล้วจึงสรุปผลออกมาเป็นจิตสำนึกที่ส่งผลต่อการมีพฤติกรรม การรู้จักผิดชอบชั่วดี ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร ทั้งต่อตนเองและสังคม พร้อมทั้งให้ความสำคัญต่อ ความรับผิดชอบที่ตนเองกระทำ

จิตสาธารณะ มีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง จิตสำนึกเพื่อ ส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือสิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึง การมีสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาาร่วมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การ ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม โดยให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ตลอดจนช่วยดูแลรักษาให้ความ ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือตลอดจนร่วมมือกระทำเพื่อป้องกันปัญหา หรือช่วยกันแก้ปัญหา ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Public Mind

พระไพศาล วิสาโล (2544) ให้ความหมายคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความสำนึกในใจ และพร้อมจะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ รวมถึงความเคารพและหวงแหนในสมบัติส่วนรวมซึ่ง

มิใช่เฉพาะครอบครัวญาติมิตรคนรอบข้างหรือชุมชนละแวกบ้านเท่านั้น หากคลุ้มไปถึงบุคคลอื่นที่ไม่รู้จัก ไม่เคยพบ แต่ก็รู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนสังกัด

หลุยส์ อาจเปรู (2544) ให้ความหมายคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว ความตระหนักรู้ของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ พยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจัง และมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนเองจะสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนในสังคม

สุนทรีย จุงวงศ์สุข (2548) ให้ความหมายคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การที่บุคคลกระทำการบางอย่างเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือความช่างสังเกต ความไม่เห็นแก่ตัว การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

อัญชลี ยิ่งรักพันธ์ (2550) ให้ความหมายคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความเป็นพลเมือง ที่ตื่นรู้ ตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวมของคนสามัญ พลเมืองที่เรียกร้องการมีส่วนร่วมและต้องการที่จะจัดการดูแลกำหนดชะตากรรมของตนและชุมชน การมีจิตที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อเรื่องของส่วนรวม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ให้ความหมายคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาาร่วมกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ให้ความหมายคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นชุมชนและสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้ที่มีจิตสาธารณะคือผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้ และช่วยเหลือแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อนอาสาช่วยเหลือสังคม

มัลลิกา มัลติโก (2541) ให้ความหมายของคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดที่มีต่อปรากฏการณ์ในด้านต่าง ๆ ทางสังคม ได้แก่ มิติทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจการเมือง สุขภาพและสภาพแวดล้อม รวมถึงการตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเองและสังคมโดยรวม ตลอดจนแนวทางการแก้ไขสถานการณ์นั้น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ให้ความหมายของคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรักความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรมจริยธรรม และการไม่กระทำที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ การมีจิตที่คิดสร้างสรรค์ เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรมประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำและคำพูดที่มาจากความคิดที่ดี การลดความขัดแย้งและการให้ขวัญและกำลังใจต่อกันเพื่อให้สังคมโดยส่วนรวมมีความสุข

พอสรุปได้ว่า “จิตสาธารณะ” หมายถึง จิตแห่งการตระหนักรู้และการปฏิบัติที่สร้างสรรค์ เป็นกุศล ปราศจากอคติ มุ่งทำความดี สร้างเสริมประโยชน์แก่ตนเอง วัฒนธรรม สังคม และประเทศชาติด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นจิตที่คิดช่วยเหลือผู้อื่น หรือสังคมโดยไม่คำนึงว่าผู้นั้นจะเป็นใคร สามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เพียงเพื่อต้องการให้เกิดผลประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมด้วยความจริงใจ

จิตอาสา มีความหมายไว้ ดังนี้

พระไพศาล วิสาโล (2559) ให้ความหมายของคำว่า จิตอาสา หมายถึง การเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือส่วนรวมหรือผู้ทุกข์

ดุชฎี ไชยชนะ (2550) ให้ความหมายของคำว่า จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อสังคมส่วนรวมโดยการเอาใจใส่และการช่วยเหลือ ผู้ที่มีจิตอาสาจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมจิตอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การเสียสละเงิน สิ่งของ เวลา ร่างกาย และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน

สุภาพร ทศพระรินทร์ (2556) ให้ความหมายของคำว่า จิตอาสา หมายถึง จิตแห่งการให้ความดีงามทั้งปวงแก่เพื่อนมนุษย์โดยเต็มใจ สมครใจ อิ่มใจ ซาบซึ้งใจ ปิติสุข ที่พร้อมจะเสียสละแรงกาย และสติปัญญาเพื่อสาธารณประโยชน์ในการทำกิจกรรมหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นจิตที่ไม่นิ่งดูตาย เมื่อพบเห็นปัญหาหรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับผู้คน เป็นจิตที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดีและเห็นน้ำตาเปลี่ยนเป็นรอยยิ้ม เป็นจิตที่เปี่ยมบุญ คือความสงบเย็นและพลังแห่งความดี อีกทั้งยังช่วยลด “อัตตา” หรือความเป็นตัวตนของตนเองลงได้บ้าง

พอสรุปได้ว่า “จิตอาสา” หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อส่วนรวม เป็นจิตที่เป็นผู้ให้ คิดดี คิดทางบวก มีความหวังดีต่อผู้อื่น เป็นความสมัครใจ เต็มใจ ตั้งใจทำ อยากร่วมช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน และส่งผลให้เกิดความสุขทางจิตใจ ผู้ที่มีจิตอาสาจะแสดงพฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม สมัครใจที่จะเสียสละแรงกายและสติปัญญาพร้อมลงมือช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ การงดเว้นการกระทำที่จะส่งผลให้เกิดความชำรุดเสียหาย การมีส่วนร่วมดูแลรักษาและเคารพสิทธิของบุคคลอื่นในการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม

เมื่อนำคำว่า จิตสำนึก จิตสาธารณะ และจิตอาสา มารวมกันพอจะสรุปความหมายได้ว่าการตระหนักรู้ว่าตนเองควรจะทำอะไร ทั้งต่อตนเองและสังคม พร้อมทั้งให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบที่ตนเองกระทำ คิดช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคมโดยไม่คำนึงว่าผู้นั้นจะเป็นใครสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เพียงเพื่อต้องการให้เกิดผลประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมด้วยความจริงใจ แล้วสมัครใจที่จะเสียสละแรงกายและสติปัญญาพร้อมลงมือช่วยเหลือสังคมและประเทศชาติด้วยความเต็มใจ สุขใจโดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทน

คำว่า “โลกทัศน์” มีความหมายตามรูปศัพท์ว่าความคิดเห็นหรือมุมมองที่มนุษย์มีต่อโลก ความคิดเห็นหรือมุมมองนี้เป็นความคิดในในระดับลึกกว่าความคิดทั่ว ๆ ไป เพราะถือว่าเป็นความคิดที่เป็นบทสรุปอันเกิดจากมวลประสบการณ์ทั้งหมดในชีวิตหรือถือเป็นความคิดรวบยอด

เกี่ยวกับตนเองและโลก โลกทัศน์ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่เป็นผลมาจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของมนุษย์แต่ละคน ดังนั้นภาพโลกในใจของมนุษย์แต่ละคนจึงมีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง ความแตกต่างนี้เองทำให้แต่ละคนแสดงออกและโต้ตอบต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป

คำว่า “โลกทัศน์” มีผู้ให้ความหมายและความสำคัญ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายโลกทัศน์ว่า โลกทัศน์ มาจากคำ 2 คำ คือ โลก หมายถึง แผ่นดินโดยปริยาย หมายถึงมนุษย์ ทัศน์ (ทรรศนะก็ใช้) หมายถึง ความเห็น การเห็นสิ่งที่เห็น เครื่องรู้เห็น

พระนพบุรี มหาวรรณ (2549) ให้ความหมายของคำว่า โลกทัศน์ หมายถึง ความคิด ความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตซึ่งมนุษย์มีความสัมพันธ์ ฉะนั้น โลกทัศน์จึงเป็นการมองปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

กิริติกานต์ บุญฤทธิ์ และคณะ (2551) ให้ความหมายของคำว่า โลกทัศน์ หมายถึง ระบบรวมทั้งหมดของความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหนึ่ง ๆ มีร่วมกันอันเกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งหมดของชีวิตมนุษย์อีกทั้งสิ่งอันพึงประสงค์และควรจรรโลงรักษาไว้

กาญจนา แก้วเทพ (2557) ให้ความหมายของคำว่า โลกทัศน์ หมายถึง ชุดของความเชื่อที่เกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิต เป้าหมายของชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับจักรวาล ฯลฯ เช่น คนพุทธมีโลกทัศน์ว่าชีวิตนั้นเป็นทุกข์ เป้าหมายของชีวิตคือการล่วงทุกข์ และมนุษย์เราเป็นเพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย กับสัตว์โลกอื่น ๆ เป็นต้น

ศิริพัชร์ ฆานเชาว์วรรณ และมิ่ง ดันดา เอง (2557) ให้ความหมายของคำว่า โลกทัศน์ หมายถึง ทัศนะในการมองโลกและสังคมของบุคคลเป็นภาพของโลกหรือสังคมที่บุคคลรับรู้โดยผ่านกระบวนการและระบบวิธีคิดในการประเมินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยมีพื้นฐานอันหล่อหลอมจากวัฒนธรรมแวดล้อมในสังคมที่บุคคลนั้นเติบโตมา ได้แก่ ทัศนะ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยมทั้งของบุคคลและของสังคมนั้น ๆ โลกทัศน์จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางชีวิตของแต่ละคน อีกทั้งเป็นตัวกำหนดทิศทางสังคมของมนุษย์ด้วย

พอสรุปได้ว่า “โลกทัศน์” หมายถึง การมองโลกตามความเป็นจริงว่าโลกนี้มีสภาพอย่างไร ตนเองมีความเกี่ยวข้องกับใคร เหตุผลต้นปลายเป็นมาอย่างไร อะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดอะไร เราควรจะทำอะไรให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด

สถานการณ์โรคโควิด 19 ในปัจจุบัน

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในภาคกลางของประเทศจีน กว่า 19 ล้านคน วันที่ 30 ธันวาคม 2562 สำนักงานสาธารณสุขเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ได้ออกประกาศเป็นทางการ พบโรคปอดอักเสบไม่ทราบสาเหตุ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับตลาดอาหารทะเลที่เมืองอู่ฮั่น โดยสาเหตุที่เป็นไปได้มากที่สุดในการติดต่อสู่คน คือ การสัมผัสกับเนื้อสัตว์ประเภทต่าง ๆ ที่วางขายในตลาด และ

เนื่องจากเมืองอู่ฮั่นเป็นเมืองใหญ่ที่มีประชาชนอยู่หนาแน่น จึงทำให้การระบาดแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว มีผู้ป่วยหนักและผู้เสียชีวิตจำนวนมาก วันที่ 11 มีนาคม 2563 องค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศโรค COVID-19 ระบาดใหญ่ (Coronavirus Pandemic) มีจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากประเทศจีนเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว เช่น เกาหลีใต้ อิตาลี อิหร่าน สเปน ฝรั่งเศส พบผู้ป่วยรายใหม่ทั่วโลกเพิ่มขึ้นวันละประมาณ 3,000-4,000 ราย มีผู้เสียชีวิต เพิ่มขึ้นวันละประมาณ 200-300 ราย อัตราการเสียชีวิตจากโรคประมาณร้อยละ 3.5 กลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ ผู้สูบบุหรี่ และผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน เป็นต้น ซึ่งทวีปยุโรป ประเทศอิตาลี ฝรั่งเศส อังกฤษ สเปน เป็นต้น สหรัฐอเมริกา บราซิล รัสเซีย อินเดีย แอฟริกาใต้ ได้ทยอยเป็นศูนย์กลางการระบาดและเป็นพื้นที่ระบาดต่อเนื่องหรือระลอกใหม่ ซึ่งพบว่าการเกิดวิกฤติ กลายพันธุ์ของเชื้อโควิด 19 เป็นสาเหตุของการแพร่กระจายที่รวดเร็วมากขึ้น (กระทรวงสาธารณสุข , 2564)

ในปัจจุบัน จากรายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ฉบับที่ 731 วันที่ 7 มกราคม 2565 (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2565) พบว่า

1. สถานการณ์และประเด็นที่น่าสนใจทั่วโลก จากการติดตามสถานการณ์ผู้ติดเชื้อโควิด 19 ทั่วโลกระหว่างวันที่ 31 ธันวาคม ถึงวันที่ 7 มกราคม 2565 มีจำนวน 11,244,199 ราย เฉลี่ยพบผู้ติดเชื้อวันละ 1,874,033 ราย มีจำนวนประเทศที่มีรายงานพบผู้ติดเชื้อโควิด 19 สายพันธุ์โอไมครอน จำนวน 141 ประเทศ มีจำนวนผู้ติดเชื้อรวม 495,630 ราย โดยจำนวนผู้ติดเชื้อทั่วโลกเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในวันที่ 1 มกราคม 2565 จากการติดตามประเด็นที่น่าสนใจจากต่างประเทศ ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา พบว่า หลายประเทศ กำลังประสบกับภาวะการระบาดของเชื้อโควิด 19 สายพันธุ์โอไมครอน ทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อภายในประเทศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อให้เกิดความกดดันทางด้านสาธารณสุข นอกจากนี้ นักระบาดวิทยาของ Washington DC ยังเชื่อว่าเชื้อไวรัสสายพันธุ์ดังกล่าวยังคงเป็นสายพันธุ์ที่น่ากังวล เนื่องจากมีอัตราการแพร่เชื้อมากกว่าสายพันธุ์เดลต้าถึง 4 ถึง 6 เท่า ถึงแม้ว่าความรุนแรงจะน้อยกว่าเชื้อสายพันธุ์เดลต้า แต่ก็อาจก่อให้เกิดความล้มเหลวทางด้านสาธารณสุขได้

2. สถานการณ์และประเด็นที่น่าสนใจในประเทศ จำนวนผู้ติดเชื้อในประเทศในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา 24,926 ราย เสียชีวิต 108 ราย โดยรายละเอียดของผู้ติดเชื้อแบ่งเป็นการติดเชื้อภายในประเทศ 1,081 ราย และการติดเชื้อภายในประเทศ 23,845 ราย อายุเฉลี่ย 33 ปี (ต่ำสุด 7 วัน สูงสุด 102 ปี) อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 1:1.15 สัญชาติที่พบผู้ติดเชื้อสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ไทย พม่า อังกฤษ อเมริกา และกัมพูชา จำนวน 19,411, 201, 193, 134 และ 122 รายตามลำดับ สำหรับจังหวัดที่มีการพบผู้ติดเชื้อสูงสุด 10 จังหวัดแรก ได้แก่ ชลบุรี กรุงเทพมหานคร อุบลราชธานี สมุทรปราการ ภูเก็ต เชียงใหม่ ขอนแก่น นครศรีธรรมราช อุดรธานี และระยอง โดยมีจำนวนผู้ติดเชื้อ 3,391, 3,037, 1,909, 1,345, 1,086, 954, 934, 780, 626 และ 464 ราย ตามลำดับ ซึ่งจำนวนของผู้ติดเชื้อเริ่มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในวันที่ 6 มกราคม 2565 สำหรับประเด็นที่น่าสนใจในประเทศ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2565 กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศ

ยกระดับเดือนกุมภาพันธ์ 19 จากเดิมระดับ 3 เป็นระดับ 4 หลังจากที่จำนวนของผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 สายพันธุ์โอไมครอนในหลายจังหวัด โดยมีข้อเสนอแนะให้ทุกคน งดไปรับประทานอาหารร่วม/ดื่มสุราในร้าน งดเข้าสถานที่เสี่ยงทุกประเภท เลี่ยงเข้าใกล้ผู้อื่นนอกบ้าน งดร่วมกิจกรรมกลุ่ม งดโดยสารขนส่งสาธารณะทุกประเภท งดไปต่างประเทศ เข้าประเทศกักตัว และอาจมีการปิดสถานที่เสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการแพร่เชื้อ รวมถึงชะลอการเดินทาง เช่น การไปทำงานก็ให้ทำงานที่บ้าน (Work From Home) การเดินทางข้ามจังหวัด การเคลื่อนย้ายของคน และการจำกัดการรวมกลุ่ม ทั้งนี้ขอความร่วมมือประชาชนและสถานประกอบการปฏิบัติตามมาตรการ VUCA อย่างเคร่งครัด คือ รับการฉีดวัคซีนตามที่กำหนด ป้องกันตนเองครบจักรวาลทุกที่ทุกเวลา สถานประกอบการมีระบบ COVID-19 Free Setting และตรวจ ATK สม่ำเสมอ

3. การพยากรณ์สถานการณ์ในประเทศไทย จากการติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศ คาดว่าจะพบจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่จำนวนผู้เสียชีวิตอาจเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยหรือคงที่ และจะมีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 สายพันธุ์โอไมครอนอย่างต่อเนื่อง และอาจครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศ ทำให้อาจพบจำนวนผู้ติดเชื้อมากกว่า 10,000 รายในอีก 7 วันข้างหน้า และอาจประสบกับปัญหาเดียวกันกับการระบาดของเชื้อในระลอกเดือนเมษายน 2564 ที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าความรุนแรงของเชื้ออาจไม่เท่ากับเชื้อสายพันธุ์เดลต้า แต่เพื่อเป็นการป้องกันจำนวนการรักษาพยาบาลที่มากเกินไปจำนวนที่รับได้ ประชาชนจึงยังคงต้องป้องกันการติดเชื้อโดยการปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด รวมถึงเข้ารับการฉีดวัคซีนเข็มกระตุ้น เพื่อให้ประชากรมีภูมิคุ้มกันโดยเร็ว

ส่วนสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทั่วโลก ข้อมูลประจำวันที่ 30 มกราคม 2565 พบว่า ทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ที่ 373,006,494 ราย รักษาตัวหายแล้ว 294,606,481 ราย และมียอดสะสมผู้เสียชีวิตอยู่ที่ 5,676,020 ราย โดยมียอดผู้ติดเชื้อรายใหม่เพิ่มขึ้นมา 2,648,971 ราย และมีผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มขึ้น 7,671 ราย โดยอันดับประเทศที่มีผู้ติดเชื้อสูงสุด ได้แก่ 1) สหรัฐอเมริกา จำนวน 75,481,122 ราย 2) อินเดีย จำนวน 41,087,817 ราย 3) บราซิล จำนวน 25,247,477 ราย 4) ฝรั่งเศส จำนวน 18,808,625 ราย และ 5) สหราชอาณาจักร จำนวน 16,406,123 ราย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ผู้ติดเชื้อโควิด 19 ในปัจจุบัน ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ มีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะสายพันธุ์โอไมครอน ที่มีแนวโน้มจะเป็นสายพันธุ์หลักที่แพร่ไปทั่วโลกในตอนนี้ ซึ่งสายพันธุ์นี้สามารถแพร่ระบาดได้รวดเร็ว และอันตรายมากกว่าสายพันธุ์อื่น ๆ ก่อนหน้านี้เป็นอย่างมาก

การแก้ปัญหาอาการป่วยโควิดด้วยสามจิตกับหนึ่งทัศน

ในสภาวะการณ์ของโรคโควิด-19 ปัจจุบัน ที่กลายพันธุ์และกำลังแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ทำให้เกิดความหวาดระแวงของผู้คนทั้งในครอบครัว ชุมชนและสังคมเป็น

อย่างมาก การดำรงชีวิตขาดความเป็นปกติสุขเหมือนเมื่อก่อน เกิดความวิตกกังวลและหวาดระแวงซึ่งกันและกันว่าใครจะเป็นพาหะนำเชื้อมาสู่ตนเองและครอบครัวบ้าง อีกทั้งการเสพข้อมูลข่าวสารทั้งทางทีวี หนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์โดยทั่วไป ยิ่งทำให้เกิดความตระหนกและวิตกกังวลมากขึ้นไปอีก ไม่กล้าแม้แต่จะออกจากบ้าน ทำให้เกิดผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเพื่อหาเงินมาเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ครั้นออกไปประกอบอาชีพแล้วก็ไม่รู้ชะตากรรมว่า จะเป็นพาหะนำเชื้อมาติดคนในครอบครัวหรือเปล่า เกิดความหวาดระแวงวิตกกังวลสารพัด ซึ่งอาการเหล่านี้เมื่อมันสั่งสมนานเข้าก็นำมาซึ่งความเครียด เป็นปัญหาในระดับบุคคล ครอบครัว สังคม และระดับชาติ ซึ่งพอจะวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาและการแก้ปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาทางกายที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งวิเคราะห์แล้วสาเหตุมาจากการขาดจิตสำนึกในการขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ไม่ว่าจะเป็นการไม่ยอมกักตัวของบุคคลที่ต้องสงสัยว่าจะเป็นพาหะ การไม่ยอมอยู่ในกฎเกณฑ์กติกาสังคม การปกปิดข้อมูล ฯลฯ การเห็นแก่ได้ที่ปล่อยให้ต่างดาวเข้ามาโดยคำนึงประโยชน์ส่วนตน การลักลอบเปิดบ่อนในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผิดกฎหมาย และยังมีสาเหตุต่าง ๆ อีกมากมาย วิธีการแก้ไขปัญหา คือ โลกทัศน์ จะทำหน้าที่มองโลกตามความเป็นจริงว่า การแพร่ระบาดของโควิดมาจากอะไร จิตสำนึกก็จะทำหน้าที่รู้ตัวว่าผิดแล้วเกิดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม เพราะเห็นโทษและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับสังคมอย่างน้อยก็จะลดการแพร่ระบาดลงได้

2. ปัญหาทางจิตที่เกิดจากความเครียด ซึ่งวิเคราะห์แล้วสาเหตุมาจากการเสพข่าวที่ไม่ถูกต้อง การตีตนไปก่อนไข้ การวิตกกังวลเกินกว่าเหตุ การตกงาน การมีรายได้ลดลง การทำมาหากินที่ฝืดเคือง ทำให้เกิดความเครียด วิธีการแก้ไขปัญหาคือโลกทัศน์ จะทำหน้าที่มองโลกตามความเป็นจริงว่า สถานการณ์จริงในปัจจุบันเป็นเช่นไร จิตสำนึก ก็จะทำหน้าที่รู้ตัวว่าควรจะทำอะไร และอะไรที่ไม่ควรทำ ในสถานการณ์เช่นนี้ ก็จะสามารถบรรเทาความเครียดลงได้

เหตุผลที่สามจิตกับหนึ่งทัศน์สามารถแก้ไขปัญหาได้ก็เพราะ จิตสำนึกจะทำหน้าที่กระตุ้นให้คนรู้จักผิดชอบชั่วดีรู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร เกิดความละอายที่จะกระทำผิดต่อตนเองและสังคม และเมื่อเกิดผิดพลาดก็พร้อมที่จะรับผิดชอบต่อสังคม จิตสาธารณะก็จะทำหน้าที่กระตุ้นความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จิตอาสา ก็จะทำหน้าที่สมัครใจลงมือช่วยเหลือผู้อื่น สังคมและประเทศชาติในรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ส่วนโลกทัศน์ก็จะทำหน้าที่ให้เราตาสว่างมองเห็นโลกนี้ตามสภาวะที่เป็นจริงตาม สัจธรรมว่า อะไรเป็นเหตุให้เกิดผล เมื่อจะแก้ก็ต้องแก้ที่เหตุ รู้จักกำหนดทิศทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกทิศถูกทาง ดังคำกลอนที่ว่า

โลกทัศน์ ชัดเจน มองเห็นแจ้ง
อะไรจริงต้องแจ้งแจ้งประเด็น
จิตสำนึกตรึกตรองสิ่งมองเห็น
อะไรควรไม่ควรล้วนที่ใจ
จิตสาธารณะนั้นจะคิด

ทุกอย่างแจ้งแจ้งชัดสัตว์ควรเห็น
มองให้เห็นเป็นลัจจะชนะใจ...
ควรจะเป็นควรจะทำนำสดใส
ตัดสินได้ไม่ยากหากจะทำ....
สังคมติดขัดอะไรไม่ถล่า

ใช้ความคิดจิตอยากช่วยด้วยหลักธรรม
จิตอาสาช่วยด้วยดวงจิต
เมินตอบแทนมุ่งกระทำเมินคำชม

หวังจะนำทำด้วยช่วยสังคม..
จากความคิดสู่การนำทำเหมาะสม
ช่วยสังคมสนใจได้สุขเฮย....

บทสรุป

ถ้าเรานำจิตสำนึก จิตสาธารณะ จิตอาสา และโลกทัศน์ มาบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างสมดุล จะสามารถช่วยสังคมที่ป่วยอยู่ในปัจจุบันให้คลี่คลายลงได้ โดยต้องเริ่มที่ตนเองก่อนเสมอ เพราะถ้าทุกคนหรือคนส่วนมากทำได้แล้ว เชื่อว่าสถานการณ์ในปัจจุบันจะสามารถกลับคืนสู่ปกติได้ ในเวลาไม่นานนัก งบประมาณต่าง ๆ ที่รัฐบาลต้องกุมมาแก้ไขปัญหาจะไม่บานปลาย ความตระหนกตกใจของประชาชนคนในชาติ จะกลับกลายเป็นความตระหนักในหน้าที่ของความเป็นคนไทย ก็จะไปปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และยังสามารถช่วยเหลือทางราชการตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว สังคม และประเทศชาติได้ การที่จะรักษาอาการที่ป่วยของสังคมได้นั้น จำเป็นต้องรักษาอาการป่วยที่จิตเราก่อน จึงจะมีพลังพิชิตโควิด-19 ได้ โดยไม่ยากนักเพราะคนไทยตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบันมีความรักความสามัคคีมีสติปัญญา มีจิตสำนึก จิตสาธารณะ จิตอาสา และโลกทัศน์ จึงสามารถแก้ไขปัญหาใหญ่ ๆ ให้ผ่านพ้นด้วยดีมาโดยตลอดไม่แพ้ชนชาติใด ๆ ในโลก และในครั้งนี้ก็เหมือนกันคงไม่ต่างจากที่ผ่านมา ที่คนไทยทั้งชาติจะผนึกกำลังเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันช่วยกันรักษาสังคมที่ป่วยด้วยโควิด สามารถพิชิตได้ด้วยสามจิตและหนึ่งทัศน์อย่างชัดเจน หรือว่าท่านมีความเห็นเป็นเช่นไร

จิตสำนึกควรนับรับผิตชอบ	อยู่ในกรอบชอบด้วยกฎไม่หุดหาย
จิตสาธารณะนั้นชัดจัดใจกาย	คิดคลี่คลายช่วยสังคมให้สมควร...
จิตอาสาช่วยด้วยดวงจิต	หมายพิชิตโควิดหายไม่ให้หวน
โลกทัศน์ชัดเจนเห็นที่ควร	รวมกันล้วนช่วยรักษาตามอาการ...
เมื่อคนไทยใช้สามจิตคิดเจเนจัด	กับหนึ่งทัศน์ชัดเจนเห็นอาจหาญ
สังคมป่วยช่วยรักษาไม่ช้านาน	แก้อาการกลับฟื้นคืนดีเฮย...

องค์ความรู้ใหม่

สถานการณ์โรคระบาด Covid 19 ในปัจจุบัน กำลังทวีความรุนแรงและกระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว และเพิ่มขึ้นทุกวัน ดังจะเห็นได้จากข่าวสารทั้งทางทีวี หนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์โดยทั่วไป ทั้งสายพันธุ์เดิมและสายพันธุ์ใหม่ที่กลายพันธุ์จากสายพันธุ์เดิม ทำให้ประชากรทั่วโลกติดง่ายและเร็วขึ้น ซึ่งนำไปสู่ปัญหาาระดับบุคคล ครอบครัว สังคม และระดับชาติหลัก ๆ 2 อย่าง คือ (1) ปัญหาทางกาย และ (2) ปัญหาทางจิต ดังนั้นการจะช่วยเหลือแก้ปัญหาให้แก่สังคมได้นั้น จะต้องนำหลักสามจิตกับหนึ่งทัศน์มาบูรณาการดังนี้

(1) จิตสำนึก เป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนจะต้องมี โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบัน ทุกคนต้องมีจิตสำนึกรับผิตชอบต่อสังคม รู้จักผิตชอบชีวิต รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร ทั้งต่อตนเองและสังคม

(2) จิตสาธารณะ นอกจากมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมแล้ว จะต้องมียุติแห่งการตระหนักรู้และการปฏิบัติที่สร้างสรรค์ เป็นกุศล ปราศจากอคติ มุ่งทำความดี สร้างเสริมประโยชน์แก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

(3) จิตอาสา นอกเหนือจากจิตสำนึกและจิตสาธารณะแล้ว ทุกคนต้องมีจิตที่เป็นผู้ให้ ทั้งให้ความช่วยเหลือทางกายหรือกำลังทรัพย์ในการช่วยเหลือสังคม ต้องมีจิตที่คิดดี คิดทางบวก มีความหวังดีและทำประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวม

(4) โลกทัศน์ ทุกคนต้องเป็นคนที่มีโลกตามความเป็นจริงว่าโลกนี้มีสภาพอย่างไร สถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไร เหตุผลต้นปลายเป็นมาอย่างไร อะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดอะไร และเราควรจะทำอะไรให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2565). รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ฉบับที่ 731 วันที่ 7 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก/https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/situation/situation-no731-070165.pdf.
- กรมสุขภาพจิต. (2561). เร่งสร้างจิตสำนึกที่ดีให้ลูกท่อมกลางสังคมป่วย. เข้าถึงได้จาก/https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27607
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). ยุทธศาสตร์การจัดการการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระลอกใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัท รับผิดชอบ จำกัด.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2557). ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- กิริติกานต์ บุญฤทธิ์ และคณะ. (2551). โลกทัศน์ในรวมบทกวีนิพนธ์ม้าก้านกล้วย. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(2), 7-34.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. พิษณุโลก: วี พรีน.
- ดุष्ฎี ไชยชนะ. (2550). ความสำนึกของคน. กรุงเทพฯ: วี พรีน.
- พรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2531). ข่าวสารทางการเมืองของคนไทย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- พระนพบุรี มหารธรรม. (2549). ภาพสะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนาในนวนิยายของ มาลา คำจันทร์. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระไพศาล วิสาโล. (2544). วิถีสังคมไทย ชุดที่ 4 ประชาสังคมและวัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- พระไพศาล วิสาโล. (2559). เครือข่ายจิตอาสา คู่มือจิตอาสาโครงการจิตอาสาเพื่อในหลวง. กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก.

- มัลลิกา มัติโก. (2541). จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: บริษัทนามมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- ศิริพัชร์ ฌานเชาว์วรรณ และมิ่ง ตันดา เตง. (2557). *โลกทัศน์ของคนพม่าจากภาษิต*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริกร โพธิจักร.(2564). *เครียด ซึมเศร้า หดเหี่ยว ปัญหาทางใจยุคโควิดระบาด*. เข้าถึงได้จาก/
<https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2409>
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2549). จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมเชิงพุทธ. ใน *การประชุมวิชาการประจำปีของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคกลางเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย* (น.41-45). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- สุนทรี่ จูวงศ์สุข. (2548). *การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2546). จิตสำนึกสาธารณะการก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง . *วารสารเพชรบุรีวิทยาลัย*, 4(1), 45-47.
- สุภาพร ทศพระรินทร์. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- หฤทัย อาจเปรู. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลภาวะผู้นำรูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ยิ่งรักษพันธ์. (2550). *ผลการใช้สถานการณ์จำลองกับเทคนิคการประเมินจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Raj, M. (1996). *Consciousness, Encyclopedia Dictionary of Psychology and Education*. New Del hi: Anmol.